

KONTROLNÍ OTÁZKY K TÉMATU 1
(jistý – neúplný – návod na to, jak číst literaturu k 1. tématu)

1. Co je věda?
2. Proč se při definici vědy zdůrazňuje, že má sociální charakter?
3. Jak víme fakta o každodenním světě?
4. Na základě čeho přijímají vědci nějaký poznatek o světě, aniž by získali prostřednictvím osobní zkušenosti. Jaká jsou kritéria pro přijetí poznatku?
5. Jak se k sobě mají pojmy vědecká predikce, vědecké pochopení a vědecké vysvětlení.?
6. V čem se podstatně liší charakter závěrů (nálezu) exaktních věd od závěrů (nálezu) věd společenských?
7. Zdrojem vědění je často tradice a autorita. Jaké jsou silné a slabé stránky těchto zdrojů?
8. Člověk ve svém každodenním životě pozoruje život kolem sebe, interpretuje si události, které se kolem něj odehrávají, dává si je do souvislosti – a kognitivní psychologie dnes ví, že člověk má tendenci spojovat události do příčinných vazeb a vykládat je kauzálně.
9. Existuje rozdíl mezi běžným pozorováním a uvažováním a pozorováním vědeckým. Jakých chyb se dopouští běžné pozorování a jaké prostředky má věda k tomu, aby tyto chyby eliminovala?
10. Co je realita, co je reálné? Jak vnímá realitu pohled předmoderní, moderní a postmoderní.
11. Moderní teorie sociálních věd se zabývá tím, co je, a proč tomu tak je, ale nemůže se zabývat tím, co byti má. Z jakého důvodu?
12. Co znamená, že sociologie je logicko-empirická věda?
13. Sociální vědy se snaží ve svém výzkumu nalézt pravidelnosti a vzorce v sociálním životě, neboť lidské chování, navzdory jeho individualitě, tyto pravidelnosti vykazuje. Přispívají k tomu existující sociální normy, zvyky, rituály. Proti nalézání pravidelností laické často namítají, že to prostě v sociálním světě není možné. Jaké, podle Babbieho, tři hlavní námitky uvádějí a jaké odpovědi na tyto námitky sociální věda má?
14. Jaký je rozdíl mezi idiografickým a nomotetickým vysvětlením?
15. Proč je velkým problémem sociologie to, že se musí spoléhat na nepřímé měření? A co to nepřímé měření vlastně je?